TİDİSAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Flüt Eğitiminde Korrepetisyon Çalgısı Olarak Gitar Kullanımı Üzerine Bir İnceleme

An Investigation on the Use of the Guitar as a Correpetition Instrument in Flute Education

M. Ayça ÖNAL*

Geliş/Submitted: 11.11.2021

Kabul/Accepted: 20.12.2021

Yayın/Published: 27.12.2021

Citation / Atıf

Önal, M. A. (2021). Flüt Eğitiminde Korrepetisyon Çalgısı Olarak Gitar Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (31), 133-141.

Önal, M. A. (2021). An Investigation on the Use of the Guitar as a Correpetition Instrument in Flute Education. *The Journal of Turk & Islam World Social Studies*, 8 (31), 133-141.

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Article Information:

Research Article

10.29228/TIDSAD.54162

This article was checked by Intihal.net. Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır.
This article is under the Creative Commons license. Bu makale Creative Commons lisansı altındadır.

*Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, esaayca@gmail.com

TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Flüt Eğitiminde Korrepetisyon Çalgısı Olarak Gitar Kullanımı Üzerine Bir İnceleme¹

An Investigation on the Use of the Guitar as a Correpetition Instrument in Flute Education

Dr. M. Ayça ÖNAL

Öz: Müzik tarihinde korrepetisyon (eşlik etme) tarihi çok eski olan bir kavramdır. Eşlik ya da solo çalgı ile yapılabilen bu eylem; bir sese, bir çalgıya eşlik etme anlamına gelir. Günümüzde çoğunlukla piyano ile yapılan korrepetisyon, aslında hem solo hem eşlik çalgısı olan ve çoksesli özelliği taşıyan Klasik Gitarla da yapılabilir. Gitar literatürü incelendiğinde pek çok gitarist bestecinin eserlerinde klasik gitarın korrepetisyon çalgısı olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu araştırmada klasik gitarın flüt eserlerinde korrepetisyon çalgısı olarak kullanımı literatür taranarak incelenerek; gitar literatürünün önemli bestecilerinden olan Matteo Carcassi, Fernando Sor ve Mauro Giuliani adlı bestecilerin eserlerinden örnekler sunulmuş ve sunulan örneklerin flüt eğitiminde kullanılabilirliği değerlendirilmiştir. Günümüzde birçok flüt eğitmeni tarafından eşlik çalgısı olarak fazla kullanılmayan gitar enstrümanı ile birlikte seslendirilen eserler, çalıcının enstrümanına olan ilgisinin artırılması anlamında repertuarına farklı bir renk katmaktadır. Bu bağlamda çalışmada flüt ve gitarın ses özellikleri bakımından birbirini ile çelişmeyen enstrümanlar olması ile birlikte seslendirildiğinde farklı ve alışılmadık tınların elde edildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Korrepetisyon, flüt, gitar.

Abstract: Correpetition is a concept with a very old history in the history of music. This action can be performed with accompaniment or solo instrument; means accompanying a sound or an instrument. The composition, which is mostly done with the piano today, can also be performed with the Classical Guitar, which is both a solo and an accompaniment instrument and has a polyphonic feature. When the guitar literature is examined, it is seen that the classical guitar is used as a composition instrument in the works of many guitarist composers. In this research, the use of classical guitar as a composition instrument in flute works was examined by reviewing the literature; Examples

¹ "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

Statements of "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors": No conflicts of interest were reported for this article. Ethics committee approval is not required for this article.

from the works of composers Matteo Carcassi, Fernando Sor and Mauro Giuliani, who are among the important composers of guitar literature, were presented and the usability of the presented examples in flute education was evaluated. The works performed with the guitar instrument, which is not used as an accompaniment instrument by many flute instructors today, add a different color to the repertoire in terms of increasing the interest of the player in his instrument. In this context, it is seen that different and unusual timbres are obtained when the flute and guitar are instruments that do not contradict each other in terms of their sound characteristics.

Keywords: Correpetition, flute, guitar.

1. GİRİŞ

Müzik tarihinde yüzyıllar içinde insan sesine ve solo çalgıya eşlik eden lir, kithara, viyol, arp, org, lavta, klavsen ve piyano gibi enstrümanlar kullanılmıştır. Eski Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarından Yunan ve Roma uygarlıklarına kadar olan dönemde ilkçağın şarkıları ve dansları çalgı eşliğiyle canlılık kazanmıştır. Anatole France'a göre, antik yunanda hatipler halka bir çalgı eşliğinde sesleniyordu ve müzikbilimcimiz Gazimihal bu şekilde çalgı eşlikli recitatifin ilk basit örneklerinin verilmiş olduğunu belirtmektedir. Çoksesli şarkılarda müziğin temeline giren eşlik Ortaçağ ve Rönesansta ses ve çalgı için yazılmış dindışı eserlerde yer almıştır. Çalgı eşliğinin önemi, barok dönemde tonal armoninin kullanılmasıyla öne çıkmıştır ve Klasik dönemde ise eşliğin esas partiyi destekleme işlevi yüksek bir bilinç düzeyi ile yeni boyutlar kazanmıştır. Romantik dönemin estetiği ise özellikle ses müziğinde eşliğin önemini vurgulamıştır (Say, 2005;7). Say'ın açıklamalarına bakılarak eşlik kavramının çok uzun yıllardan beri müzik tarihinde giderek gelişen bir kavram olduğu söylenebilmektedir.

Bir çalgının diğer çalgılara ya da vokal müziklere eşlik etmesi olarak tanımlanan korrepetisyon, genellikle piyano tarafından diğer enstrümanlara ve vokal müziklere eşlik edilerek gerçekleştirilmekte ve eşlik eden kişiye de 'korrepetitor' adı verilmektedir. Bu bağlamda eşlik, esas melodiyi destekleyen parti veya partiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Eşlik yapmak ise, bu partileri esere uygun şekilde oluşturarak yeniden yazma olarak tanımlanmaktadır. Eşlik çoğunlukla arka planda olma karakterinden dolayı, kimi zaman müzikal ve artistik bakımdan yeterince önem verilmemektedir. Oysa eşlik, müziği tamamlayan önemli bir kısımdır (Özel, 2012: 11).

Eşlik; melodi çizgisiyle armoni oluşturan, çok sesli bir eserde esas sesi destekleyen parti ya da partilere verilen isim olarak tanımlanmaktadır (Aktüze, 2004: 4). Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğünde (1998: 736) ise eşlik, esere uygun armoniyi oluşturan ve bir veya birkaç partiye bölüştürülen ses bütünü olarak açıklanmaktadır. Eşlik etmek ise bir solist, çalgı veya orkestra ile birlikte müzik icra etmek olarak tanımlanmaktadır.

Eşlik çalmak, müzik icrasının her anında var olmakla birlikte müzik öğretmeni yetiştir-me sürecinin de önemli bir parçasıdır. Bu konumda bilhassa piyano ile eşlik yapmanın doğrudan piyano ile olan ilişkisi kadar, piyanoda etkili ve iyi eşlik yapabilmek için gerekli olan diğer müzikal beceriler olan işitme ve armoni bilgi/becerisi de öne çıkmaktadır (Kurtuldu,2018: 2).

Eşlik Dersleri çalgı eğitiminin çok önemli bir ayağıdır. Birlikte çalma ayrı bir disiplin ve uzmanlık ister. Bir çalgıyı öğrenen kişilerin eşlikli çalmaya alışması çalgıları üzerindeki hakimiyetlerinin artmasına katkı sağlayacaktır.

Daha rahat ve sıklıkla çalınması amacıyla birçok orkestra eşlikli flüt konçertolarının orkestra partisi piyanoya uyarlanmıştır. Dolayısıyla; eserleri bütünüyle yorumlamak ve sunabilmek için eserlerin eşlik partisiyle birlikte çalışılması gerekliliği flüt eğitiminin doğal bir parçası haline gelmektedir (Hepyücel ve Yıldırım, 2017:488).

Korrepetisyon dersinin öğrenciye katkısı Yurga ve Kaya tarafından şu şekilde belirtilmiştir:

1. Birlikte çalabilme-söyleyebilme becerisini, geliştirir.
2. Eserin stilini ve formunu kavrama algısını geliştirir.
3. Korrepetiör (eşlikçinin) de yönlendirmesiyle eserle ilgili tarihsel bilgi edinme davranışını geliştirir.
4. Müzikal uyum yeteneğini geliştirir.
5. Müzikal ve artistik becerilerini, pekiştirir.
6. Entonasyon problemine yardımcı olur (Yurga ve Kaya, 2009; 123).

Bu bağlamda Avrupa Ülkelerinde korrepetisyon dersi veren birçok müzik eğitimi kurumlarında, bu ders olmaksızın herhangi bir müzik okulunun işleyişine devam etmesinin mümkün olmayacağı ilkesiyle başlı başına zorunlu bir ana ders olarak işlenmektedir. Hatta köklü bir müzik merkezi olan Almanya'daki konservatuvarların müzik pedagojisi bölümlerinde bile korrepetisyon mevcut çalgı repertuarına eşlik (Instrumental korrepetition) ve mevcut şan repertuarına eşlik (Gesangs korrepetition) olmak üzere iki alana ayrılmıştır. Yani çalgı çalan öğrenciler için ve şarkı söyleyenler için ayrı ayrı korrepetitörler görev yapmaktadır (Yurga ve Kaya, 2009: 125).

Gitar, kullanımı yaygın olan bir çalgıdır. Son yıllarda özellikle gençler tarafından ilgi gösterilen, daha fazla tercih edilen çalgılardan biri olduğu gözlemlenmektedir (Yılmaz ve Şen,2016: 1513).

Bu noktada gitarın da piyano gibi bir eşlik çalgısı olarak değerlendirerek ses özelliklerinin uyumlu olduğu çalgılar ya da vokallere eşlik etme durumu değerlendirilebilir. Bu çalışmada gitar eşlikli flüt eserleri bulunan ve gitar eğitiminde eserlerine çokça yer verilen Matteo Carcassi, Fernando Sor ve Mauro Giuliani'nin hayatlarına kısaca değinilecek ve gitarın flüt eğitiminde eşlik çalgısı olarak kullanımı kısaca değerlendirilecektir.

Matteo Carcassi (1792-1853)

1792 yılında İtalya'nın Floransa şerinde doğmuş olan Carcassi, piyano ve gitar eğitimi almıştır. Virtüöz bir konser gitaristi olarak tanınmaktadır.

1819'da Almanya'da bir konser turunda tanıştığı dünyaca ünlü gitarist Antoine Meissonnier Carcassi'nin eserlerinin çoğunu Paris yayınevinde yayınladı. 1820'den itibaren Carcassi zamanının çoğunu Paris'te geçirdi. 1823'te Londra'da gerçekleştirdiği

konser dizisi ile adı daha fazla duyulmaya başladı. 1824 ve 1840 yılları arasında Almanya, Londra ve Paris'te pek çok konser verdi. 1853 yılında Paris'te hayatı son bulmuştur.

Carcassi'nin klasik gitar literatüründe önemli bir yeri vardır. Teknik beceri ve romantik dönem müziğini ustalıklı birleştirmeyi başarmış olan Carcassi günümüzde pek çok klasik gitar sanatçısı tarafından tercih edilen bir bestecidir. Klasik gitar eğitiminde eserleri sıklıkla kullanılmaktadır (https://stringfixer.com/tr/Matteo_Carcassi#:~:text=Carcassi).

Opus 60, n°19

Musique de Matteo Carcassi
Arrangements de Thierry Chauve

Şekil 1. Carcassi M., Opus 60, No: 19. www.freescor.com

Şekil 1' de görülen Carcassi'ye ait olan gitar eşlikli flüt eserinde flüt partilerinin eser boyunca dörtlük ve sekizlik olarak devam etmesi, ilk ve orta seviye flüt öğrencisinin kolaylıkla seslendirebilmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca çalıcının gitar gibi farklı bir eşlik enstrümanı ile yeni bir eser seslendirmesi de repertuarına zenginlik katmaktadır.

Fernando Sor (1778-1839)

1778 yılında İspanya'da doğan Fernando Sor, klasik gitar tarihinin önemli bestecilerindendir. En çok gitar besteleriyle tanınmasına rağmen, opera, orkestra, yaylı çalgılar dörtlüsü, piyano, ses ve bale gibi çok çeşitli türler için müzik bestelemiştir. Sor'un gitar çalışmaları, eğitim için yazdığı etüt ve eserlerden konser eserlerine kadar çok geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

1839 yılında hayatını kaybeden Sor, klasik gitar literatürüne pek çok eser bırakmış, önemli bir bestecidir (<https://www.guitardaily.net/blog/fernando-sor-nota-biyografi>).

12 études, n°4 (opus 60)

Musique de Fernando Sor
Arrangements de Thierry Chauve

Resim 2, Sor F, 12 Etudes, No: 4 Ops.60, www.freescore.com

Şekil 2' de Fernando Sor'a ait 4 numaralı flüt etüdünde notaların sekizlik, dördlük değerlerde olması ve bazı ölçülerde kromatik ilerlemesi flüte yeni başlayan öğrencilerin rahatlıkla seslendirebileceği görülmektedir. Bununla birlikte flüt ve gitarın birlikte uyumlu tınları, çalıcıların repertuarında farklı deneyim sağlamaktadır. Genel olarak uygulanan, solo ya da piyano eşlikli seslendireceği etütlerin dışında gitar eşliği ile çalıcı yeni bir deneyim kazanmaktadır.

Mauro Giuliani (1781-1829)

İtalyan gitar sanatçısıdır. Gitar için pek çok eser bestelemiştir. Eğitim müziğinde çokça kullanılan eser ve etütleri mevcuttur (<https://karnaval.com/sanatcilar/mauro-giuliani-5027>).

16 Pieces
Faciles et Agréables

Mauro Giuliani
Op. 74

No. 1
Sostenuto

Şekil 3. Giuliani M., 16 Pieces Ops 74, www.freescor.com

Şekil 3'te görülen Mauro Giuliani' ye ait flüt eserinde notaların sekizlik ve dördlüklerden oluşması, üçlemelerin ve bağların kullanımıyla eserin hareketlendirilmesi ile çalıcının seviyesine uygun farklı bir deneyim kazandırılmaktadır. Bu notasyonun gitar akorlarıyla zenginleştirilmesi, çalıcının çok sesli müzik eşliğiyle eser seslendirmesine olanak sağlamaktadır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma literatür tarama yöntemi ile toplanan verileri ve gitar eşlikli flüt eserlerinin flüt eğitiminde kullanılabilirlik durumunu inceleyeceğinden nitel bir çalışmadır.

3.2. Veri Toplama Aracı

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden literatür tarama kullanılarak hazırlanmış nitel bir çalışmadır.

Bu çalışmada klasik gitarın flüt eserlerinde eşlik çalgısı olarak kullanımı literatür taranarak incelenmiş olup; gitar literatürünün önemli bestecilerinden olan Matteo Carcassi, Fernando Sor ve Mauro Giuliani adlı bestecilerin eserlerinden örnekler sunulmuştur.

3.3. Verilerin analizi

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Müzik literatüründe eşlik çalgısı olarak piyanonun kullanımı yaygındır. Ancak gitar da bazı enstrümanlarda (örn. Flüt) eşlik çalgısı olarak kullanılabilir. Gitar ve flüt için yazılmış olan çalışmaya konusu geçen bestecilerin eserleri dışında da pek çok eser bulmak mümkündür.

Günümüzde Matteo Carcassi, Fernando Sor ve Mauro Giuliani'nin gitar eşlikli flüt eserlerine nota sitelerinden ulaşmak ve bu eserlerin bir kısmının konser kayıtlarına youtube kanalından ulaşmak mümkündür. Bu bağlamda, Türkiye'de flüt konserlerinde gitarın eşlik çalgısı olarak kullanımına pek rastlanmasa da yurt dışında yapılan konser kayıtlarına ulaşılabilir.

Gitarın ses özellikleri bakımından piyano olanaklarına sahip olmaması nedeni ile eşlik çalgısı olarak kısır kaldığı düşünülebilir. Ancak flüt ve gitar ses özellikleri bakımından birbiri ile çelişmeyen enstrümanlardır ve eserler incelenip seslendirildiğinde farklı ve alışılmadık tınların elde edildiği görülmektedir.

5. SONUÇ

Flüt konserlerinde gitarın bir eşlik çalgısı olarak kullanılmasının özendirilmesi ile flüt ve gitar öğrencilerinin birlikte çalma ile motivasyonlarının artmasını sağlayabilir. Ayrıca müzik tarihi kitaplarında pek fazla sözü edilmeyen bu bestecilerin çalışma ve eserlerinin araştırılması ve bu konuda çalışmalar yapılması literatürdeki boşluğu doldurmak açısından önemlidir.

Klasik gitarın müzik literatüründe işlevinin artırılması yeni gitaristlerin kazanılması açısından önemli olacaktır. Günümüzde birçok flüt eğitmeni tarafından eşlik çalgısı olarak fazla kullanılmayan gitar enstrümanı ile birlikte seslendirilen eserler, çalıcının enstrümanına olan ilgisinin artırılması anlamında repertuarına farklı bir renk katmaktadır. Çalışmada örneklendirilen eserlerin seviye olarak ilk veya orta düzeydeki çalıcılara hitap etmesi onların farklı bir deneyim kazanarak repertuarlarını zenginleştirmelerine ve flüt çalgısına olan ilginin artmasına olanak sağlamaktadır.

KAYNAKLAR

Aktüze, İ. (2004). *Müziği Anlamak Ansiklopedik Müzik Sözlüğü* (2.Basım). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Hepyücel, C. ve Yıldırım, H. K. (2017). Türkiye'de Flüt Eğitimi Veren Müzik Kurumlarında Eşlikli Çalışmanın Yeri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18, (1), 485-501.

Kurtuldu, M. K.(2018). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyanoda Eşlik Çalma Becerileri ile İşitme ve Armoni Dersi Başarıları Arasındaki İlişki. *ASOS Journal The Journal of Academic Social Science (Akademik Araştırmalar Dergisi)*, 6 (78), 1-10.

- Özel, I.(2012). *Bireysel Ses Eğitiminde Piyano Eşliğinin Önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi I. Cilt*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). *Müzik Sözlüğü* (2. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük* (1998) . I ve II. cilt (9.Baskı). Ankara.
- Yurga, C. ve Kaya, Z. (2009). Yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmenliği programlarındaki korrepitasyon dersi eksikliği. *8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu* (23-25 Eylül 2009, Samsun, ss.123-128), Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları.
- Yılmaz, H.; Şen, Ü. S.(2016). Gitarın Popülerlik Durumunun İncelenmesi. *İdil Dergisi*, 5 (25), 1491-1521.

İnternet Kaynakları

- www.freescor.es.com. (Erişim tarihi:08.10.2021)
- https://stringfixer.com/tr/Matteo_Carcassi#:~:text=Carcassi. (Erişim tarihi:08.10.2021)
- <https://www.guitardaily.net/blog/fernando-sor-nota-biyografi>. (Erişim tarihi:08.10.2021)
- <https://karnaval.com/sanatcilar/mauro-giuliani-5027>. (Erişim tarihi:08.10.2021)